

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAŢA LIBERTĂŢII BRĂŞOV
 Telefon 226
 Abonament anual 200 lei
 Pentru străinătate 500 lei
 Anunţuri, reclame, după tarife

Fondată la 1838 de George Bariţiu

Apăre în fie-care zi de lucru

Ruşinea dela Ighiu o arată oficiosul guvernului
 ca pe o victorie liberală.
 O fi! Şi salvele trase asupra ţăranilor încoronează de sigur acest succes al guvernului!!

A murit împăratul cel bun şi drept...

A fost odată un împărat. Şi era mare ţara lui, bogată şi frumoasă. Câmpii întinse şi pline de toată bunătaea Domnului, încărcată în aurul spicelor cari se legănu sub greutatea belşugului lor, împodobiau ţara împăratului din poveste, de-alungul şi latul căreia şerpuiau văi frumoase şi cristaline cari, prin murmurul lor, duceau câmpiilor vestea bogăţiilor din desişul pădurilor de unde porneau ele la vale. Căci mare era şi belşugul munţilor, ale căror măruntaie erau vine de aur şi de argint, poalele şi coastele lor erau împodobite cu mătasa verdei de pădure, iar piscurile lor cărunte se înălţau şi se perdeau în albastrul cerului.

Câtă bogăţie în ţara acestui împărat! Şi totuşi el, împăratul, nu putea gusta din farmecul, pe care natura îl revărsase asupra ţării sale. Căci cu tot belşugul şi bogăţiile ţării lui, din cuprinsul împărăţiei nu-i veniau decât jalbe şi vorbe de jale şi de durere.

Îi încunjuraseră anume Tronul o seamă de sfetnici, cari, prin viclenia lor, reuşiseră să-l facă pe împărat să creadă că veştile cele ce-i vin din ţară nu sunt adevărate şi că acestea ar fi puse la cale de răsvraţiţi, cari vreau să-i nemulţumească poporul şi să-l îndârjească împotriva Tronului lui.

Împăratul credea şi nu credea. Credea că-i rău, pentru că jalbele supuşilor lui nu mai conteneau, şi nu credea fiindcă sfetnicii lui ştiau totdeauna cum să-l mintă şi să-l facă să creadă, că numai ei sunt oamenii lui credincioşi cari, în caz de nevoie, îl vor şti şi-l vor putea feri de orice primejdie.

Şi bietul împărat, fiindcă nu cunoştea mai de aproape sufletul supuşilor lui, şi nu putea deosebi viclenia sfetnicilor lui de durerile poporului, se clătina mereu între credinţă şi necredinţă. Nu îndrăznea să facă pentru supuşii lui nici măcar binele pe care i-l dicta inima, fiindcă viclenia sfetnicilor i se punea de-a curmerzişul drumului pe care îl mânau gândurile lui bune.

Sfetnicii împăratului se temeau adecă, că dacă acesta va ajunge să cunoască inima poporului şi să se convingă de buna credinţă şi bunătaea ei, atunci minciuna lor va fi descoperită, iar împăratul îi va arunca ca pe nişte netrebniici din jurul tronului său. Pentru aceea sfetnicii lui răi se făceau luntre şi punte ca în inima împăratului să nu pătrundă gândurile curate ale poporului său, iar supuşii lui să fie mereu streini de adevăratele sentimente ale împăratului lor. Se făcuseră, cu un cuvânt, punte între Tron şi popor, peste care, fără de voia lor, nu se putea trece de pe un ţarm pe altul.

Şi-n vremea aceasta, supuşii împăratului suferiau. Suferiau şi îndurau mizerie în mijlocul bogăţiilor ţării lor, peste cari se făcu-

ră, prin viclenie, tari şi mari, sfetnicii din jurul Tronului. Munca şi obida era soarta lor, iar rodul muncii şi sudorilor lor grele se scurgea în hambarele fără fund ale sfetnicilor împărăteşti.

Împăratul ştia şi nu ştia acest lucru, pentru că sfetnicii lui îi încureau totdeauna minţile. Îi arătau adecă împăratului bogăţiile lor şi-i spuneau:

— Oare nu vede Măria Sa, belşugul în care sburdă poporul Măriei Sale? Noi, cari ne învârtim numai în jurul Tronului Măriei Tale, ca să-l apărăm de primejdii, avem atâtea comori. Ce-or să aibă atunci aceia, cari adună toate bogăţiile ţării Măriei Tale? E mincinoasă, Măria Ta, toată vorba care spune că-i săracie şi năcaz în ţară. Şi numai din gurile rele cari răsvrătesc împotriva Tronului ies astfel de vorbe. În ţară e belşug şi fericire!..

Împăratul închidea ochii şi tăcea. Tăcea şi avea parcă presimţirea că treburile nu prea merg a bine, dar atât era de fermecat şi prins în reţeaua vicleniei care-i încunjurase Palatul, încât înzadar încerca, căci nu mai avea putere să iasă din ea.

Intr'o ţară mândră şi bogată geena în felul acesta un popor năcăjit şi ofta un împărat, care el singur îşi cunoştea şi nu-şi cunoştea durerile lui şi ale poporului său...

Era într'o seară, târziu. Cu coatele răzimate pe masă şi cu obrazii îngropaţi în palme, împăratul sta dus pe gânduri. Îi ajunsesese în ziua aceea la mână o scrisoare, care — dacă ar fi prins-o sfetnicii lui — nu s'ar mai fi întâlnit niciodată cu ochii împăratului. Dar soarta a vrut ca glasul celor ce vorbeau în slovele acestei scrisori, să ajungă în toată plinătatea durerii lui, la inima împăratului. Era adecă o jalbă a supuşilor lui, o jalbă scrisă cu peana înmuiată în negrul durerii, pe care sfetnicii împăratului o turnaseră de ani de zile în inimile năcăjite ale supuşilor lui.

Oftă odată din adâncul inimii, desfăcu scrisoarea şi împăratul începu din nou să citească:

Măria Ta,

Cu închinăciune în faţa înălţimei Tronului Măriei Tale ne rugăm să dai ascultare durerii noastre. Am fost totdeauna şi am dat dovadă, atât la bine cât şi la rău, că pentru Măria Ta şi ţara Măriei Tale şi a noastră, gata suntem la orice jertfă. Avem însă în ţară un duşman, împotriva căruia bine ar fi să hotărască glasul şi voia Măriei Tale, căci dacă braţele noastre s'ar ridica împotriva acestui duşman, ele ar trebui să lovească chiar în sfetnicii Măriei Tale.

Spunem această vorbă mare, isvorită din durerea inimilor noastre, pentru ca să fie sbulberată minciuna, care nu lasă inima Ma-

riei Tale să se apropie de a supuşilor Lui.

Măria Ta. Nu sunt sfetnici cei cari te înconjoară ci rău povăţuitori ai Măriei Tale şi zbiri ai supuşilor Tăi. Cunoaştem gândurile bune ale Măriei Tale şi nu putem crede minciunile acelor sfetnici împărăteşti, cari încearcă să ne facă a crede că inima Măriei Tale ar fi părtaşe a fărădelegilor lor. Ei sunt duşmanii cari defaimă între supuşii pe Măria Ta, iar în faţa Măriei Tale mint şi-şi bat joc de supuşii Tăi.

Ţara Măriei Tale e mare şi mari sunt bogăţiile ei. Dar mai mare decât acestea sunt năcazul şi sărăcia supuşilor Măriei Tale, cari pentru bogăţiile acestei ţări muncite şi adunate de ei pe seama mincinoşilor sfetnici din jurul înaltului Tron, nu-şi capătă altă răsplată decât lacrimi şi sudori.

Am dori, Măria Ta, ca vorba noastră să fie crezută așa precum a fost ruptă din suflet şi pusă pe hârtie. Pentru această dovadă cerem îngăduire să aducem o pildă:

Se spune că un împărat din vremile trecute, ca să scape de minciuna sfetnicilor săi, a desbrăcat haina împărătească şi, travestit în straie de muncitor de rând şi de ţăran, a început să-şi cutreiere ţara în lung şi în lat. Necunoscut fiind, el a trebuit să guste pe de-a-întregul amarul celor ce căuta să le cunoască soarta. Intors la palat, împăratul a cunoscut deosebirea între adevăr şi minciună. Şi-a alungat povăţuitorii mincinoşi din jurul tronului şi a dat poruncă supuşilor lui ca să-şi trimită sfetnicii drepti şi înțelepți la palatul împărătesei.

Şi-a fost după aceea o fericire în ţară şi o bună înţelegere între supuşii împăratului, încât el, nici după moarte, nu a mai putut fi uitat. Căci zicea norodul după moartea lui: „a murit împăratul cel bun şi drept, s'a dus şi dreptatea cu el“.

Măria Ta. Am îndrăsnit a spune această pildă, numai pentru ca să cunoască Măria Ta cât de mare e dragostea poporului către un împărat bun şi drept.

Alungă, Măria Ta, pe mincinoşii sfetnici din jurul Tronului şi fă ca împăratul din alte vremi, pentru ca să fi, ca şi acela, pomenit şi binecuvântat de supuşii Măriei Tale.

Asta-i tot ce rugămintea noastră cere dela bunătaea inimei Măriei Tale.

Împăratul nu mai putu continua cu cetitul jalbei. Două lacrimi îi picară pe scrisoare şi durerea, căzută din ochii lui, se împreună cu cea desprinsă din inimile supuşilor şi așterută în slove negre.

Când zări pe albul hârtiei pata neagră formată din negrul slovelor şi lacrimile lui, inima-i zvâcni puternic. Sări înfiorat în picioare şi fără să vrea se pomeni vorbind singur:

— Așa-i, așa-i, durerea mea s'a împreunat cu a supușilor mei. E durere în țară! Durere neagră, ca și negrul petei născute din lacrimile mele și durerea slovei supușilor mei.

Trecuse miezul nopții. Ca să-și răcorească fruntea, împăratul se apropie de fereastră. Afară era întunerec, vînt un vînt turbat, care lovia picurii reci de ploaie în ferestrele palatului. Și cum sunau picurii în ferestrele i se părea împăratului, că sunt glasurile miilor de supuși, cari îi cer adăpost împotriva furtunei de afară.

Iși întoarse încă o dată ochii spre jalba de pe masă. Porni apoi încet și se plimbă de câteva ori de jur împrejurul odăii sale calde și luminate, dar când se opri din nou în fața ferestrii, un fulger sparse întunerecul de

plumb de afară și durcutul care-i urmă, i se păru că-i strigă:

— Încă tot nu m'ai înțeles și nu mă crezi?!

Vedea împăratul și simția că o soartă care trece peste puterile omenestii, îl mîna să-și împlinească datoria. Iși razmă fruntea fierbinte de geamul răcorit de ploaie și vînt și începă din nou să vorbească:

— E adevărat! Ce cald și bine și luminat este în camera mea împărătească și

— îl cuprinse un fior rece — ce frămîntare dureroasă afară?.. Și un geam, un simplu geam, o sticlă slabă și subțire, între caldul odăii mele și furtuna de afară?!

Impins ca de-o putere nevăzută brațul împăratului se ridică bruse și pumnul îi pătrunse prin geamul ferestrii, care se împără-

tie în țandări. Printr'un curent răcoritor aerul cald al odăii lui se împreună cu aerul rece de afară.

— Am găsit — izbucni atunci împăratul — deslegarea...

Rupt de gânduri și durere a plecat apoi împăratul să se culce.

Nu i-a fost ușoară noaptea, căci i se părea că nu mai sosește ziua următoare, pentru ca să se pună pe lucru.

S'a schimbat cu totul de atunci. S'a schimbat și el și țara. Și s'au schimbat atât de mult încât, târziu, după moartea lui, poporul nu-l mai putea uita. Si spunea după el, ca și după împăratul din vremile trecute:

A murit împăratul cel bun și drept...

PUNEREA LA PUNCT,

a celor ce s'au petrecut cu exproprierea „Bunurilor Private” din județul Ciuc.

Cum s'a pronunțat și cum s'a afișat hotărîrea de expropriere parțială a „Bunurilor Private” din Ciuc

Pentru punerea la punct a celor ce s'a petrecut cu exproprierea „Bunurilor Private” din jud. Ciuc, ca cunosător al evenimentelor și pe care Onor. ziarul „Gazeta Transilvaniei” le-a dat în vileag, stăt pe baza cunoștințelor ce le am eu personal, cât și pe baza a 11 martori care au fost față la diferite scene din această operă cu „Bunurile Private”, stînd gata a da ori ce probe ce mi s'ar cere la ori ce anchetă, provocat de chiar d-l Al. Dumitrescu, Agronom Regional, și cu delegație de substituit de Consilier Agricol la Ciuc, dau următoarele spre cunoștința opiniei publice din alte județe, într-un cât în jud. Ciuc se știe de toată lumea această chestiune:

În ziua de 23, 24, 25 Noiembrie 1922 au avut loc la Comisia județeană de expropriere din Ciuc, judecarea apelurilor mele pentru exproprierea proprietăților „Bunurilor Private” din Ciuc, la care s'edintă, d-l Al. Dumitrescu, Agronom Regional numit la Ciuc în ziua de 20 Noiembrie 1922, cu delegație de substituit de Consilier Agricol, a intrat în condițiile întocmai publicate de „Gazeta Transilvaniei”, adică a fost admis ca membru la comisie, în locul d-lui Bergheanu, Consilierul Agricol, pe baza raportelor declarate ale sale că: are ordin ca la s'edinta de expropriere a „Bunurilor Private” să ia neapărât parte, deși nu luase serviciul în primire la jud. Ciuc, în urma cărui fapt d-l Consilier Agricol Bergheanu a încetat a mai protesta că nu se retrage din s'edintă, dar însă cu toate că a fost scos din s'edintă a lăsat o adresă oficială, ca protest, la Comisiune și care adresează poartă No. 591 din 23 Noiembrie 1922, motivată așa cum s'a publicat de „Gazeta Transilvaniei”. Eu posed cople după acea adresă.

De asemenea, sunt 15—20 de persoane care au auzit când d-l Dumitrescu a spus că: are ordin ca la acea s'edintă să ia neapărât parte.

Printre cei ce au auzit, mă în număr și eu care, personal, mai posed și următoarele:

1) Cople după procesul verbal de s'edintă al desbaterilor Consiliului de Administrație de la „Bunurile Private”, prin care s'a hotărît plata onorariului d-lui avocat Corneliu Carpen, care onorariu a rămas fixat la 180 lei de fiecare jugăr scăpat de la expropriere.

2) Cople după „Scrisoarea de onorariu” dată de Consiliul de Administrație al „Bunurilor Private” scrisoare, ce s'a dat d-lui avocat Corneliu Carpen, ruda celor doi membrii ai comisiunii și care este vdr cu d-l prefect de Ciuc, d-l Ștefan Dumitrescu-Spătaru.

„Scrisoarea de onorariu” s'a dat în urma faptului că d-l avocat Corneliu Carpen a cerut achitarea întregului onorariu pe baza unei garanții dată de domnia-sa că Comitetul Agrar nu va schimba întru nimic hotărîrea ce se dă de Comisiunea din Ciuc, dar faptul că eu anunșam că fac cererea de revizuire, Consiliul de Administrație al „Bunurilor Private” nu a achitat atunci decât 200.000 lei, iar pentru rest, prin această scrisoare se garantează plata imediată

a onorariului dacă Comitetul Agrar prin hotărîrea ce va da nu va modifica hotărîrea, și anume se garantează plata a 180 lei de fiecare jugăr scăpat de la expropriere, deși d-l avocat nu a cunoscut subiectul procesului ce angajase.

În ziua de 4 Decembrie 1922 ora 18⁰⁰, Comisiunea județeană din Ciuc a pronunțat sentința de expropriere parțială a „Bunurilor Private”, cu unanimitate de voturi, în fața a 11 persoane, din care 4 nu știau românește, dar care totuși știau dela „tâlmăci” ce am vorbit eu atunci, și anume:

După ce d-l Președinte a citit, după concept, hotărîrea de expropriere cu unanimitate, am adresat următoarea cerere orală:

„Domnule Președinte, într-un cât am avut delegație specială de a susține aceste apeluri în numele Statului, Vă rog să binevoși a dispoza a mi se da și mie o hotărîre scrisă, separat de hotărîrea ce o dăți Consilieratului, într-un cât eu voi raportă cazul și voi cere revizuirea acestei hotărîri!”

D-l Președinte mi-a răspuns: Da. Voi da ordin să vi se dea și d-voastră un exemplar, într-un cât ați fost „ca parte”.

Tot subsemnatul, pentru că vroiam să înțeleg mai bine felul cum s'a dat hotărîrea, am mai adresat următoarea întrebare:

„Vă rog, doresc să știu precis dacă hotărîrea s'a dat cu unanimitate de voturi, sau cu majoritate de voturi?”

Și pentru că în acel moment, d-l Președinte dădea niște explicații la una din părți, răspunsul mi s'a dat de chiar d-l Al. Dumitrescu, dar pe care l-am uzit și d-l Președinte, și anume: „Da! Hotărîrea s'a dat cu unanimitate de voturi!”. Aceasta era la ora 19¹⁵, când eu am și notat aceste răspunsuri în fața tuturor celor prezenți.

În ziua de 5 Decembrie 1922. D-l Al. Dumitrescu era pe un scaun lângă masa sa de scris din birou, când l-am adresat următoarele cuvinte:

„Eu nu pot să concep cum s'a putut da hotărîrea de expropriere a „Bunurilor Private” cu unanimitate, când nevoile comunelor românești nu s'au satisfăcut nici pentru minimumul de pământ necesar: Pășuni și păduri comunale, și nici pentru pământul necesar: improprietățile celor îndreptății?”

Eu am studiat această chestiune încă din 1921, cu care ocazie la 10 August 1921 am raportat-o cu raportul nr. 151 șefilor mei, dându-mi părerea mea și pe care mi-am menșinat-o și acum.

Răspunsul d-lui Dumitrescu a fost pe un ton aspru și scurt. Astfel:

„S'a dat cu unanimitate de voturi pentru că așa este situația și eu cred că am dat maximum de necesități ale comunelor”.

Pentru că tonul a fost aspru, discuția a încetat și eu am notat cu creionul pe masa mea de scris acest răspuns, cuvânt cu cuvânt, așa cum s'a pronunțat și am notat ora, care era 10:30. Martori, la acest răspuns, pot da ori când mi se va cere.

În aceeași zi, am raportat telegrafic

„extra urgent” cazul atât d-lui director general al Casei Centrale a Cooperației și Improprietății din București, cât și d-lui director general al Agriculturii din Cluj, fără însă a încunoștința pe d-l Dumitrescu de expedierea acestor telegrame.

În ziua de 9 Decembrie, atât d-l director general al Casei Centrale a Cooperației și Improprietății din București, cât și d-l director general al Agriculturii din Cluj, l-au întrebat pe d-l Dumitrescu, telegrafic, și l-au cerut să raporteze imediat, tot telegrafic, de ce s'au scutit de la expropriere Bunurile Private?

Eram martor, când a primit telegrama din București și după ce a citit conținutul telegramii m'a întrebă dacă s'a judecat toate apelurile privitoare la exproprierea „Bunurilor Private”.

Eu l-am răspuns: da! s'au judecat toate 4 apelurile mele, făcute în numele statului!

Rămas puțin pe gânduri, d-l Dumitrescu a băgat telegrama în buzunar și îmbrăcându-se a plecat la Prefectură, la fratele său d-l Ștefan Dumitrescu-Spătaru, prefectul de Ciuc, și unde a stat 15 minute și de unde a plecat la Comisia județeană, unde a stat o oră, și unde a lucrat conceptul răspunsului ce-a dat acelor ordine din București.

Pentru că telegrama a stat dosită la dînsul mai mult timp, fără să se dea la înregistrare, nu mi-a fost tocmai greu să aflu cople după acea telegramă.

Menționez că acea telegramă a fost dosită spre a nu putea să am eu cunoștință, că organele superioare știu că „Bunurile Private” s'au scutit de sub expropriere și că acestea vor cere revizuirea hotărîrei.

Obșnuisit, deci, să ascundă adevărul, d-l Al. Dumitrescu, agronom și substituit de consilier agricol la Ciuc, a mai dosit și adresa Nr. 3949 din 31 Dec. 1922, primită de domnia-sa în ziua de 1 Ianuarie 1923, și, pe care a ținut-o până în ziua de 25 Ianuarie 1923, când în fine, s'a hotărît să înregistreze personal acea adresă și pentru că nu-l găsea locul, a înregistrat-o omul pe spațiul liber al tipăturii de la foaia registrului de intrare sub nr. 72 bis, din 14 Ianuarie 1923, într-un cât rubricile listate pe spațiul filei erau ocupate până la nr. 210, când s'a hotărât să înregistreze în mod secret, acea hârtie care conținea răspunsul d-lui comandant al Companiei de jandarmi din Ciuc, la adresa mea nr. 663/922 prin care eu rugasem pe d-l căpitan să cerceteze dacă la Orfelinatul din comuna Șumuleu, întreprinț din veniturile „Bunurilor Private”, se primește orice sărac din județul Ciuc.

Pentru că acea adresă conținea o declarație a directoarei dela Orfelinat, favorabilă scopului urmărit de mine de a stabili că scopul instituției „Bunurilor Private” este „public”, urma ca acea adresă să se anexeze la cererea de revizuire, însă nu s'a anexat pentru că d-l Dumitrescu a dosit-o și când a crezut că a scăpat de mine, a pus re-

oluția, ca funcționarii să la cunoștință și a vărât-o apoi la dosar.

Oare funcționarii Consilieratului aveau nevoie de Orfelinat de săraci?!! Că șeful Consilieratului „e sărac ca dohul” nu ne îndoiim, dar pentru această trebură să-și cate omul locul, fără să trimită și pe funcționarii cei harnici și cari îl duc în spinare, la Orfelinat.

Dacă a fost și este cu cugetul curat, căci de duh este sărac, de ce d-l Dumitrescu a dosit aceste hârti, care erau necesare pentru stabilirea caracterului de „public” al Fundației Bunurilor Private, și atunci exproprierea în întregime se făcea ușor?!

Ea totuși am anexat cererii mele de revizuire o altă copie autentică pentru că nu m'a costat nimic, afară de muncă.

Eu mă îndoiesc față de cele petrecute, cum că d-l Dumitrescu ar fi dorit exproprierea în întregime, nu de altceva, dar din spirit de... „activitate familiară”.

Știu precis că după 5—6 zile dela primirea acelor două ordine telegrafice s'a prezentat la comisie și, în loc să semneze hotărîrea care se terminase de scris la mașină, după concept, așa cum se votase și așa cum se pronunțase, a făcut „omal corect” o copie separată pe un sfeț de coală de hârtie, nemotivată pe articole de lege sau pe o documentare capabilă să răstoare motivele majorității, cu prin câteva cuvinte vagi a spus că nu sunt satisfăcute nevoile comunelor Bilbor, Corbu, Tulgheș și Bicaz nici cu terenul necesar pășunii și pădurei comunale și nici cu terenul necesar celor îndreptății și că va cere revizuirea.

Știu iarăși precis că d-l Președinte l-a făcut atenț, căci nu-l putea bate, că nu este cavaleresc și nici legal a și schimba părerea după ce sentința s'a pronunțat, dar fiind că pentru îndeplinirea necesară comunelor, d-l Dumitrescu, ca specialist, a dat „tonul” că s'a dat maximum.

Aiāt felul cum această opinie separată făcută pe un picuț de hârtie, ce s'a anexat la dosarul hotărîrei și care nu face parte înțregă din motivarea hotărîrei, cât și faptul că în motivarea hotărîrei se prevede că comisiunea a constatat că s'a satisfăcut maximum de necesități ale comunelor calculate după părerea specialistului din Comisie d-l Al. Dumitrescu, care era ca substituit de Consilier Agricol, dovedește că hotărîrea s'a dat cu unanimitate de voturi și în nici un caz nu putea fi o opinie separată a acestui membru, într-un cât opinia prin conșințul ei se bate cap în cap cu motivarea hotărîrei.

Într'un număr viitor voi da și alte detalii asupra acestei opinii și prelinsei cereri de revizuire și fiind gata a dovedi chiar la anchetă „cu acle” cele ce dau publicității.

Țin să remarc următoarele dintr'o declarație a d-lui Ștefan Dumitrescu-Spătar, Prefect de Ciuc, față de un „cerc” destul de mare din Tulgheș care era format din invitații Domniei-Sale la dejun, în luna Ianuarie: „Deși s'a cerut revizuirea hotărîrei Bunurilor Private, vdr garntez eu că abia peste 7 ani se va lua în discuție chestiunea aceasta”.

Aceasta o comunic și eu la rândul meu opinii publice să știe că stăruință depune d-l Ștefan Dumitrescu-Spătar, Prefectul de Ciuc, pentru nevoile populației din județul Ciuc.

Pan următoarele întrebări d-lui Al. Dumitrescu spre a nu mă forța să public fiecare act în parte:

1. Răcunoaște că este frate cu d-l-

Stefan-Dumitrescu-Spătar, Prefectul de la Ciuc, cu care doarme în aceeași casă și mănâncă la aceeași masă?

2. Recunoaște că d-l avocat Cornelli Carpen din București, care are onorariul de 180 lei de fiecare jurământ de la expropriere și care a *garantat succesul operei mai înainte de a se începe* desbaterile comisiei județene, deși a spus că nu cunoaște chestia, în primele zile de desbateri a fost recomandat conducătorilor de la „Bunurile Private” de către... „Familia-sa”, deși Fundațiunea Bunurile Private era apărută în procesul acesta de întreg consiliu de Ad-ție și de Directorul Bunurilor Private, d-l Dr. în drept G. Andrei; d-l Dr. Kovaci Albert, jurisconsult al „Bunurilor Private”, care „cunoaște chestia” și de d-l Dr. Valeriu Oflea, unul dintre d-nii avocați, care s'a ocupat foarte mult cu procese de Reforma agrară și mai ales că cunoaște și „legile de aci” și era și inițiat în chestiunea „Bunurilor Private”, pe când d-l Carpen nici chestia nu o cunoaște, nici legile de aci nu le cunoaște și nici cu conducătorii Bunurilor Private nu se înțelegea, pentru că nu cunoaște limba maghiară, iar aceștia nu știu românește.!!??

3. Recunoaște că opinia separată și-a făcut-o la 5-6 zile după ce-l întes telegramele cu ordinele superioare prin care i se cerea să raporteze care este situația?

Dacă cumva memoria nu l'ajută, eu mă oblig a-l da detalii și probe.

4. Recunoaște că este rudă cu d-l Virgil Popescu din Brașov, cu care locuiește la Prefectură și mănâncă la aceeași masă, la Prefectură?

Dacă nu, eu mă ofer să le dau probe.
5. Recunoaște că este frate cu d-l Gh. Dumitrescu din București căruia i-s'a dat acum Brevetul de debitul de sare din Miercurea Ciuc, și pentru că acest domn este în București, a concedonat folosința și exercitarea vnzării sărei pentru tot județul Ciuc d-lui Moldovan, mare negustor din M.-Ciuc.

Pentru că d-l Dumitrescu își cere „să scrie la gazetă” îi voi să face plăcerea, începând cu: „Analele Cooperativei Dr. Ștefan Bogdan din Miercurea Ciuc”, unde este numit iar nu ales ca președinte d-l Virgil Popescu din Brașov, iar ca membri numiți, iar nu aleși, în Consiliul de Administrație sunt: d-l Ștefan-Dumitrescu-Spătar, Prefect de Ciuc și fratele său Al. Dumitrescu, subșeful de Consilier Agricol la Ciuc, și cui nu-o place, să documenteze altfel.
C. Romanescu
Miercurea-Ciuc.

Anarhizarea țării.

Faptele confirmă

ordinul circular către jandarmerie.

Oficiosul guvernului încearcă să nege existența ordinului circular din 20/II 1922 către jandarmerie, cerând publicarea facsimilului. Ori, este caraghios a cere publicarea facsimilului unui ordin circular — când ai de gând să-l negi. Viitorul amenință cu intervenția justiției. Este cel mai bun lucru ce-ar face, ca să se dovedească duplicitatea acestor ceri dau ordine ticăloase de anarhizare a administrației publice, ca apoi să le conteste fără rușine.

Documentarea faptelor risipește ori-ce încredință chiar și celui mai pretențios. Oare, toate actele autorităților în vremea ori-cărei alegeri de sub regimul actual nu dovedesc dispozițiile speciale legale sub mască și ilegale din ordinul circular către jandarmerie?

În acel ordin se precizează, la punctul 3. a: este interzis agenților locali adversari a face propagandă. Ei vor fi acuzați de rebeliune, anarhie, turburători de ordine, liniște, etc.

Apoi: se va lua cunoștință dacă se face ceva în defavoarea propagandei guvernului.

La oficiale, legale: „sub masca legii se va reprimă și apoi ori-ce propagandă ostilă guvernului.”

Cităm textual: motiv, anarhie, revoluționari, tulburători de liniște, ordine și siguranță.

Apoi: „șeful de post va veghea dacă se atacă ordinea și siguranța publică (guvernului)....

Consecințe acestor ordine, s'a pro-

Pentru a face posibil și celor cu stare materială mai puțină să se îmbrace cu toată scumpetea, în mod răspunzător situației pe care o ocupă, am deschis în depozitul meu o secțiune pentru cei cu

Lovitura de stat din proiectul de Constituție liberală

— Centralizare și subjugarea aparatului de stat —
ca să asigure dominația unui singur partid —

III.

Cum era firesc: la partidul liberal, proiectul de Constituție, pe care voesc să-l treacă prin pseudo-parlamentul de azi, cuprânde numai principiile care concentrează în mână celor-va administrația țării.

Principiul descentralizării — atât de trâmbitat în opoziție — nu este asigurat în proiectul de Constituție liberală. Dimpotrivă el se distinge prin centralismul consecvent urmărit de acest partid, deși nemărturisit.

Din toate înșirările de articole nu vedem asigurarea aparatului de stat împotriva influențelor de partid, nu vedem autonomia județeană și comunală în cadrul ei adevărate, nu stabilește principiul electiv curat și nu vedem independența întreprinderilor lucrative ale statului.

Partidul național român înțelege ca aparatul statului — corpul funcționarilor — să fie în afară de ori-ce influență politică. În Constituția liberală nu se cuprind principiile esențiale din statutul funcționarilor: inamovibilitatea generală nu numai pentru magistrați, înaintarea automată, salarizare unitară, procedură disciplinară independentă, o lege a pensilor europene (nu înapoiată), dăruș de nedreaptă cum este astăzi.

Fără aceste principii înscrise în pactul fundamental al țării, aparatul statului rămâne (ori câte statute tip Vintilă Brătianu se vor alcătui și adopta) ca și până astăzi sub raza de influență a politicii de partid, care a dat cele mai triste rezultate până astăzi. Ori țara vrea să iasă din cercul vicios în care au așezat-o interesele de coterie ale partidelor dela 1866 până astăzi.

Partidul național român nu poate lăsa să se perpetueze această tristă stare și de-acu înainte și va lupta ca să se înscrie aceste principii în Constituția care va fi votată de Camere constituente liber alese.

Autonomia județeană și comunală — urbană și rurală — este falsificată în proiectul de Constituție liberală. Proiectul nu deosebește reprezentanța, ceea ce ar fi micul parlament județean și comunal, de consiliul de conducere al

cedat întocmai. Vom da numai unul dintre nenumăratele cazuri:

La Perchetul din Brașov se află un dosar care cuprinde inscenările autorităților împotriva d-lui dr. Aurel Dobrescu, din campania electorală dela Arpaș.

Vom cita: la Nr. 264 acuza: „pentru atacare și manifestări în dauna guvernului (sic!) Arpașul de Jos”.

La Nr. 402, „pentru violarea urnelor” ??... Candidatul opoziției să violeze urnele? Vorba ceea: zi-i mamă, gusată...

La Nr. 1809 Făgăraș: „pentru agitație revoluționară prin ziarul „Glasul Oltului”.

La Nr. 1878 Porumbacu de Jos: „pentru ultragiul, ațitare la rebeliune și distrugere de fire telefonice” (sic!).

Apoi acuze: pentru ultragiul, în exercițiul funcțiunii, și rebeliune.

Iată executate ai domn ordinele „legale sub masca legii” și cele ilegale din ordinul circular către jandarmerie. Agenții guvernului s'au executat.

Se va vedea, mai târziu, — și nu peste mult timp — ce infamii au fost puse la cale de către regimul odios de astăzi.

Reorganizarea Băncii Agrare. La Banca Agrară din Cluj — Consiliul de administrație a ținut ședințe în zilele dela 21—23 curent. În aceste ședințe, în afară de o serie întreagă de lucrări curente s'a primit și proiectul de bilanț pentru gestiunea încheiată a anului 1922. În urma acestuia, cei doi directori, d-nii Diminic Rașu și Vasile C. Osvald, care au mai rămas până la stabilirea acestui bilanț — au demisionat în vederea lucrărilor de reorganizare ale băncii.

acestora — județ și comună — și nu stabilește principiul electiv curat. Articolul 108 din proiect, în adevăr, dispune ca pe lângă membrii consiliilor județene și consiliilor comunale aleși prin votul universal, egal, direct, secret, obligatoriu și cu reprezentarea minorităților — se vor putea adăoga, *prin lege, și membri de drept și membri cooptați*,... în proporția de o cincime din numărul membrilor aleși.

O altă inovație restrictivă, care urmărește zădărnicierea inițiativei parlamentare — cu intențiunea vădită de a subordona Parlamentul controlului unei grupe de oameni numiți pe viață — este Consiliul legislativ. Constituția liberală îl prevede, lăsând unei legi să-l alcătuiască. Toate proiectele de lege, înainte de a merge la Parlament, vor trece prin naștea acestui Consiliu legislativ, recrutat dintre liberalii devotați, numiți pe viață.

Cu acest fel de control, se poate zădărnici sau zăbovi toate reformele guvernelor viitoare — deoare ce numai după trecerea unui termen (cât de lung fixat, din anumite interese) vor căpăta libertate. Camerele să se ocupe singure de proiectele de legi asupra cărora Consiliul nu s'a pronunțat.

Atribuțiunile acestui consiliu legislativ sânt fixate astfel că nu precezează ce se întâmplă atunci când nu dă aviz favorabil proiectelor de legi și cere modificări.

Atât însă nu ajunge. Constituția liberală, ca să asigure dreptul de veto al Partidului liberal, creiază un Senat cu senatori de drept, în condiții care asigură partidului dominația în acest corp. Astfel, reformele ce nu le va putea împiedica Consiliul legislativ, le va zădărnici Senatul.

Constituția liberală nu stabilește de câte ori poate respinge Senatul un text votat de Camera iar, de altă parte, nu să fixeze numărul deputaților și senatorilor aleși, ci precezează numai condițiunile senatorilor de drept. Dacă Constituția aceasta va fi votată și aplicată, după ce guvernul Brătianu va face și reforma administrativă — care va urma imediat la vot, fiind de interes capital pentru liberali — atunci vom avea, după prevederile Constituției, circa 100 senatori aleși (?) de consiliile liberale (județ) și circa 60 senatori de drept, astfel chiar dacă s'ar fixa numărul senatorilor la 200, preponderența o vor avea o asigurată (Vezi art. 68--75 din proiect).

Partidul național român nu înțelege să lase țara pe mâna unui singur partid, fiindcă astfel ar împinge-o către prăpastia ce se deschide pe urma dominației celui mai rău partid, al bancocrației liberale.

Cetățenii, conștienți de drepturile lor, pot vedea acum îndrăzneala pe care o are această bancocrație care, după ce a acumulat averi colosale și acaparează orice izvor de bogăție, vrea să-și asigure dominația politică un șir de ani, pe zece de ani.

Vom arăta, în numerii viitori, și celelalte măsuri ce se iau în acest proiect de Constituție, ca să se sugrumă orice încercare de rezistență împotriva acestei dominații.

Expoziția de pictură românească

și Conferențele despre „Romantismul francez”.

Domnul profesor I. D. Ștefănescu, organizatorul Expoziției de pictură românească (maestrul veacului al 19-lea) ce trebuia să se deschidă ieri, fiind reținut încă o zi în Arad, unde au fost expuse tablourile ce vor fi admirate și în Brașov — ține prima conferință despre „Romantismul francez” azi, Miercuri 28 Februarie, orele 6 p. m. precis.

Expoziția se deschide tot astăzi la orele 3 p. m. în Aula Liceului A. Șaguna; Joi și Vineri e vizibilă între orele 10—12 a. m. și 2 $\frac{1}{2}$ —5 p. m.

Constatați

Trâmbitata asanare morală în opoziție a partidului liberal se traduce la guvern în acoperirea tuturor prefectilor și primarilor abuzivi ai partidului poporului, în acoperirea turpitudinilor partizanilor liberali și la eliberarea pe cauziune morală a escrocilor.

Cazul cel recent îl avem cu eliberarea pe cauziune morală a escroacelui Leonescu, o femeie de moravuri ușoare care a escrocat atâți negustori cu sume fabuloase, și cu eliberarea tot pe cauziune morală a șantagistului Belito-reanu, care a vrut să „smulgă” o sumă de bani ziarului „Universul”.

Cu drept cuvânt, ziarul „Epoca” se întrebă: când escrocii sânt liberați din Văcărești pe cauziune morală, care mai este garanția omului cinstit?

Informațiuni

Consecvențe comunicatului ministrului de industrie și comerț relativ la noua emisiune a societății „Reșița”, băncile din Capitală au comunicat persoanelor cari s'au prezentat să facă subscrierea la emisiunea proiectată, că dispozițiunea de subscriere a fost contramandată și că nu pot primi nici o depunere de bani în contul respectivei emisiuni.

În urma faptului că lucrătorii fabricelor de fier din Budapesta nu au cedat, iar pe de altă parte întreprinderile nevoind să aprobe sporurile, au fost concediați 42.000 lucrători.

Fabricile de cărămidă ne mai funcționând, au rămas fără lucru 10.000 lucrători. Fabricile de lemnație și chereștea au concediat 12.000 lucrători. Situația este gravă.

În urma faptului că tenorul Grozăvescu dela Opera Română din Cluj n'a vult să mai cânte, și astfel reprezentajia de Vineri nu s'a mai putut ține, comisia Operii întrunindu-se, a hotărât ca tenorul Grozăvescu să nu mai cânte în nici o Operă din țară și nici să poată organiza concerte, cu prilejul cărora să se poată produce.

Banca Marmorosch Blank & Co.

Soc. Anon.

Sedlu în București.

Să aduce la cunoștința generală că potrivit deciziei adunării generale a acționarilor societății din 24 crt. se plătește cu începere dela 26 crt. dividendul pe exercițiul anului 1923 cu Lei 115 de fiecare acțiune în București la casieria centrală a Băncii, str. Paris No. 4 precum și la sucursalele și agențiile Băncii din București și din provincie. Direcțiunea Generală.

Din București se anunță moartea P. S. Episcopului Nifon, fost titular al eparhiei Danării de Jos și rănit cu prilejul atentatului dela Senat.

Un mare incendiu a izbucnit ieri dimineață la fabrica pentru industria lemnului „E. Lessel” din Capitală, situată în strada Plevnei: Fabrica împreună cu toate mașinile, mobilierul precum și materialul lemnos, au fost complect distruse. Pagubele se evaluează la 30 milioane lei. Fabrica însă nu era asigurată decât pentru 6 milioane lei. Prăbușindu-se un zid în decursul lucrărilor de salvare, au fost răniți 8 soldați. Au fost areștați mai mulți lucrători și paznici, pentru a se putea stabili răspunderile.

Sucursala Brașov a Reuniunii pentru ajutorarea muncitorilor și invalizilor din Banat și Transilvania aranjează în seara zilei de 18 Martie a. c. o serată de binefacere cu dans. Se va reprezenta melodrama populară în 3 acte „Fata slovacă”.

În noaptea de Vineri 2 și Sâmbătă 3 Martie va avea loc o eclipsă parțială a lunii, care se va putea vedea și la noi. Lunecimea lunară va începe la orele 3 și 12 minute noaptea și va ține până la orele 6.35 dimineața.

Continuarea textului pe pagina 4-a

STARE MIJLOCIE

costume de bărbați din stofă de lână veritabilă cu Lei 1600-2800
paltoane de iarnă din stofă de lână veritabilă cu Lei 1800-2900

MAGAZINUL DE HAINE

M. NEUMANN,

Cursurile la universitatea din Cluj se vor incepe in primele zile ale lunii Martie.

Traficul coletelor postale cu Cehoslovia. Consulatul cehoslovac din Cluj a incunostintat Camera de comerț și industrie din Brașov despre faptul, că la expedierea coletelor postale în Cehoslovia nu este nevoie de un permis de import și că un eventual permis de import se poate procura și ulterior.

Șezătoarea „Reuniunii femeilor române din Scheia“

Duminecă după amiază la orele 4 societatea „Reuniunea femeilor române din Scheia“ a ținut o frumoasă și interesantă șezătoare în sala festivă a liceului Andrei Șaguna.

D-l învățător Marcea rostește cuvântul de deschidere, prin care, după ce arată rolul pe care societatea „Reuniunea femeilor române din Scheia“ și l-a împlinit în ori-ce prilej, constată cu satisfacție că publicul românesc din Brașov a primit șezătoarea cum se cuvine.

D-l profesor Ilie Cristea și-a dezvoltat apoi subiectul: „Rolul femeii în societate“, conferință publicată în numărul din ziarul nostru, apărut luni.

După această conferință, care a răspuns cerințelor de ori-ce ordin și care plină de idei sănătoase și de sfaturi înțelepte a ridicat nivelul cunoștințelor celor de față, s'au succedat punctele distractive ale programului.

Incântător a executat la pian d-ra S. Pricu doina „Pe Valea Oitului“ și Waldesrauschen.

Cu talent remarcabil a declamat d-l D. Popoviciu „Moartea lui Fulger“ și „Groparul“ de Gh. Coșbuc.

După ce publicul auditor a ascultat execuția cunoscutului bucăți „Liebesfreud“ duet cântat la pian și vioară de d-ra M. Ienei și d-l V. Voicu, d-l I. Veștea primit în aplauzele furtunoase ale celor de față, urcă tribună, de unde recită „Țiganul la spovedi“ anecdotă, ce a stârnit hohotele de râs ale asistenței.

Un talent dramatic rar, cum este d-l Veștea, care de data aceasta s'a menționat de-deasupra ori-cărei critice negative, nu putea de sigur să sature publicul cu atât.

Indelung bisat, d-l Veștea se decide să declame „Cântece de ospiciu“.

Programul a fost încheiat de d-ra L. Voinea, care cu gingășia ce o caracterizează, s'a produs la pian cu „Rhapsodie Hongroise“.

Odată cu sfârșitul acestei șezători asistența a adăugat amintirilor încă o serbare din cele reușite în Brașov.

Mulțumită publică.

Domnilor: dr. Sever Benția, familiei Borgovan, farmaciei la „Minerva“ str. Castelului No. 43, familiei E. Bologa, mare comerçant, doamna Crăciunel și doamna văduva Maior Muntean — care, prin îngrijirea lor, m'au mântuit dela moarte.

Rămânând eu fără servitoare, fiind silit a duce toate lucrurile unei servitoare într'o gospodărie, până când, istovit de toate puterile, am căzut la pat. Alunci, a venit susnumiții întru ajutor și transformând locuința mea într'un „Senator“, au stat ziua și noaptea lângă patul meu, îngrijindu-mă cu doc-

torii și cu alimente, până când am ieșit din pericol.

Pentru fapta asta creștinească, umanitară, le mulțumesc din toată inima. Dumnezeu să le deie bine și sănătate, ca să mai poată ajuta mulți nevoiași.

Maior Popa, pensionar.

De vânzare, una piua cilindrică și valturi, și un răsboiu lat, de mână, pentru postav și una presă de dat lustru la postav. Informațiuni Adm. ziarului. 8642 1-2

„Saxonia“ Nr. 200.

Depozitul mare de vinuri și must en gros și en detail

tot felul de vinuri din Ardeal și din Regat ca și must cu prețurile cele mai convenabile.

Georg Fleischer, Brașov, strada Vămii 23. Engrosiștii se bucură de un rabat mare.

Dela fabrica de nasturi din Presmer s'a furat o cură de transmisiune nouă, de 8 și 10 cm. lungă. Toți să se feresească de umplărea ei. Cel ce va găsi-o va primi 1000 — Lei recompenză. 1-1

AVIZ!

Cercetați localul de croitorie din Târgul calilor Nr. 1. — și Vă veți convinge de Crotala modernă și garantată.

IOAN ROGOZEA Croitorie modernă BRAȘOV.

No. Mag. 3067/923.

Publicațiune

Invalizii de război, văduvele și orfanii, cari până la 31 Martie 1923 nu-și vor fi validat dreptul lor la pensie, precum și aceia, a căror pensie nu s'a regulat definitiv până la această zi, vor pierde, conform art. 30 din legea pensiilor ori-ce drept la pensie.

Toți invalizii de război, văduvele și orfanii, resp. tutorii lor, cari încă nu primesc pensie, sau a căror pensie definitivă încă nu a fost ordonanțată, sunt deci invitați să-și înainteze cererile pentru regularea pensiei, dimpreună cu certificatele necesare, cel mai târziu până la 15 Martie 1923 Consiliului orașenesc, str. Porții 63 și anume invalizii de război la Secția militară, etaj II, ușa 8, văduvele de război și orfanii la oficiul primarului, etaj I, ușa 7.

Informațiuni mai detaliate se pot obține în birourile de mai sus, zilnic dela 8—12 a. m. Brașov, în 20 Februarie 1923. 8637 8-8 Consiliul orașenesc.

„Saxonia“ Nr. 193. 8404 21-0

Albituri pentru dame, domni și copil.

Garnituri de in pentru sofragerii și cafea în executarea cea mai simplă până la cea mai fină, se vinde ou prețul fabricii la firma Franz Gross, strada Porții Nr. 7.

Cețiți și răspândiți GAZETA TRANSILVANIEI

Bibliografie

In editura „Cultura Națională“, București, au apărut următoarele cărți noi:

- I. L. Caragiale: Nuvele. Prețul Lei 25.—. N. Davidescu: Inscripții. Prețul L.—.—. Camil Petrescu: Versuri. Prețul L. 25.—. E. Vandervelde: Socialismul și Agricultura. Prețul Lei 30.—. L. Donici: Revoluția Rusă. Prețul Lei —.—.

Reviste:

- ra Viața Românească, Iași, revistă literară și științifică. Anul XV., Ianuar Nr. 1. Prețul Lei 20.—. Buletinul Cărtii, București. Anul I., Nr. 2 și Nr. 3, 1923. Prețul Lei 3.—. Lumea Ilustrată, București. Nr. 8 și Nr. 9. Prețul Lei 6.—.

Au apărut în editura „Cartea Românească“:

- Haiducul de Bucura Dumbravă. Prețul Lei 30.—. Boerul Drăgușin (Premiată de „Cartea Românească“) de P. Partenie. Prețul Lei 18.—. Prieteni (Premiată de „Cartea Românească“) de Petre H. Costescu. Prețul Lei 10.—. Ruga unei mame de Vasile Pop. Prețul Lei 10.—.

De vânzare la principalele librării din țară.

Cinema-Apollo

(Teatrul Național)

Miercuri 28 Februarie și Joi 1 Martie

Film Dorian

[Sodoma și Gomora

Partea II-a.

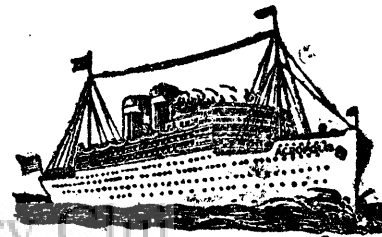
In rolul principal LUCI DORAINE și VARKONYI M.

Mare local la Sinaia

Se dă spre terminarea construcției un local mare, care este aproape construit, cu un salon de 150 m. pătrați un salon de 7+5 și sala de prăvălie 5+4. La localul acesta este făcută toată fundația, este rămas numai un corp de înaintat în legătură cu construcția dela salonul mare în forma 5+7, la care se dă și o mare parte din material. Doritorii, cari ar voi să termine această construcție într'un termen cât mai scurt (fiind sală de cinematograf, de intruniri, nunți, baluri etc., nefiind altă sală mai mare în Sinaia, atară de Casinou).

Informațiuni dă d-nul I. Buligă, Azuga proprietarul acestei construcții. Telefon 15. 3640 2-2

Singura Compania a căror vapoare plece dela CONSTANȚA direct NEW-YORK FABRE-LINE COMPANIE FRANCEZA de NAVIGAȚIE BUCUREȘTI, Pasagiul Comedia (Calea Victoriei 42) Fără Carantină Fără Transbordări

Sosirea și plecarea trenurilor din gara Brașov.

— Valabil dela 1 Noembrie 1922. —

Table with 6 columns: Direction (din București, din Oradea-mare, din Arad, din Făgăraș și Sibiu, din Sf. Gheorghe, din Zernești), Train Name, Class (Personal, Accelerat), and Time.

Fabrică de tâmplărie. Binale, Mobite, portale și complete interioare.

IOAN HUBBES și FIUL, Dipl. Ing.

Fondat 1890. Fondat 1890. BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 149—151